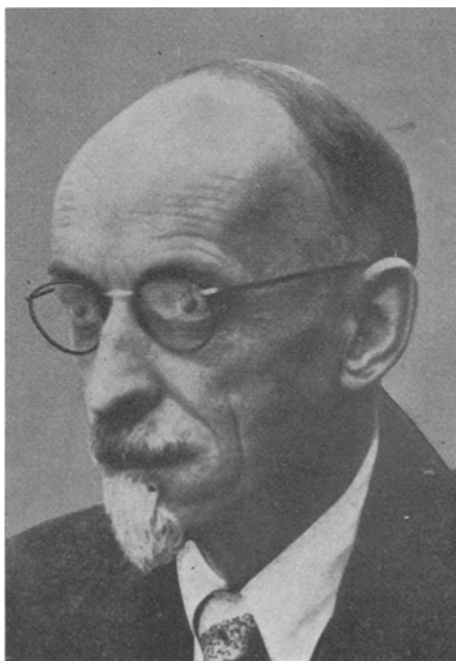

IN MEMORIAM

Professor Dr. W. K. J. ROEPKE

18 september 1882 – 7 februari 1961

In Indië heb ik vaak teruggedacht aan onze tochten op donkere herfstavonden naar de bossen op de Grebbeberg voor het verzamelen van wintervlinders voor het entomologische practicum, in het vroege voorjaar naar de zonnige berkenlaantjes van de Sysselt voor het vangen van de wild vliegende berkespanner, in de zomer naar de uitgestrekte heidevelden van de Hoge Veluwe om er de rupsen van nachtpauwogen te zoeken.

Walter Karl Johann ROEPKE, entomoloog in hart en nieren, was een voortreffelijk waarnemer en een ernstig en nauwgezet onderzoeker. Niet alleen als systematicus doch ook als veldbioloog en oecoloog wist hij zich een naam te verwerven. Zijn grote en brede entomologische kennis en zijn rijke Europese en tropenervaring waren – mede door zijn scherp geheugen – voor collega's, medewerkers en studenten evenzovele bronnen, want Roepke wist boeiend te vertellen, niet alleen over de insecten die hij bestudeerd had, maar ook over de mensen die hij ontmoet had en daaronder bevonden zich vele beroemde entomologen van de „oude garde”.

Degenen, die bij hem aan huis kwamen, wisten dat hij niet alleen een groot

liefhebber, doch ook een kenner van muziek was, dat hij in Zwitserland en het voormalige Nederlands-Oost-Indië een verwoed bergbeklimmer was geweest en dat de fotografie een van zijn liefhebberijen was. Dit laatste getuigen ook de vele door hem zelf vervaardigde foto's, die zijn talrijke publikaties illustreren.

Slechts weinigen dergenen, die zijn uitstekend verzorgde colleges en voordrachten beluisterden, konden bemerken dat hij geboren was in Hohensalza (Posen), dat hij zijn middelbare opleiding had ontvangen aan het Realgymnasium te Bromberg en zijn opleiding aan de universiteiten van Berlijn en Zürich had afgesloten met het behalen van de doctorsgraad aan de laatstgenoemde universiteit. Een daarop volgend verblijf in het voormalige Nederlands-Oost-Indië gedurende de jaren 1908 tot en met 1918 had hem in staat gesteld zich de Nederlandse taal zo eigen te maken, dat enig buitenlands accent tenslotte niet meer merkbaar was.

Na te Zürich te zijn gepromoveerd, werd ROEPKE in 1908 benoemd tot entomologisch assistent aan het Algemeen Proefstation te Salatiga (Java) en gedetacheerd bij het hulpproefstation te Bandoeng. Hij bestudeerde daar de fauna van de kinatijnen. Wegens het vertrek van Dr. W. DOCTERS VAN LEEUWEN werd hij per 1 november 1909 overgeplaatst naar het hoofdproefstation te Salatiga. In de tijd die daarop volgde, kreeg hij innig contact, zowel met de cacaocultuur – met als belangrijkste entomologische problemen de cacaomot (*Acrocercops*) en de cacaowants (*Helopeltis*) – als met de koffiecultuur. Hij publiceerde toen bovendien over de boorders van koffie, *Ficus* en *Hevea* en droeg veel bij tot de juiste identificatie van de koffiebesenboeie (*Stephanoderes hampei*), die toen voor het eerst in West-Java was aangetroffen.

Bij de oprichting van het proefstation Midden-Java in 1911 werd ROEPKE belast met de leiding. Met ingang van het boekjaar 1913/1914 werd hij benoemd tot directeur, hetgeen hij bleef tot 1918. Uit deze tijd dateren o.m. zijn onderzoekingen over *Helopeltis* in cacao, de cacaomot, de dierlijke vijanden van rubber en guttapercha-gewassen, sprinkhanenplagen in de djaticultuur en schadelijke wantsen in de gambircultuur op Sumatra. Per 1 maart 1918 verkreeg ROEPKE eervol ontslag bij het proefstation Midden-Java en ging over in de dienst van het Laboratorium voor Plantenziekten van het Departement van Landbouw te Buitenzorg (Bogor). Per 24 juni 1918 volgde zijn benoeming tot hoogleraar voor de Tropische Landbouw, meerjarige cultures (hooglandcultures) aan de Landbouwhogeschool te Wageningen; zijn ontslag uit de Indische Dienst kwam, mede als gevolg van de oorlogsomstandigheden, echter pas op 7 september 1919 af.

Op 12 januari 1920 aanvaardde hij het hoogleraarschap in de Tropische Cultures met een rede over „Selectie van meerjarige cultuurgewassen in Tropisch Nederland”. Toch bleef hij de entomologie trouw. Hij publiceerde in deze tijd dan ook behalve het deel „Cacao” uit de serie „Onze Koloniale Landbouw” enige artikelen over Javaanse houtbijen en de bloemknopwants van de thee.

Nadat Prof. RITZEMA BOS op 21 september 1920 als hoogleraar aan de L.H. was afgetreden, werd ROEPKE op 19 januari 1924 naast zijn gewone werkzaamheden tijdelijk belast met het onderwijs in het Dierkundige deel van de Plantenziektenkunde. In januari 1926 werd hij eervol ontheven van het onderwijs in de Tropische Cultures. Hij kon zich toen weer geheel aan het onderwijs en het onderzoek in de entomologie gaan wijden.

Ten behoeve van het onderwijs stelde hij een voor colleges en practica uiterst

waardevolle demonstratie-collectie samen. Daarnaast wist hij zijn laboratorium te verrijken met verscheidene andere collecties, ten dele aangekocht, ten dele als schenking verkregen, ten dele door hem zelf samengesteld. Zij boden studenten en onderzoekers gelegenheid om zich te oriënteren in de ontzaglijke vormenrijkdom der insekten, terwijl zij tevens belangrijke hulpmiddelen waren bij onderwijs en onderzoek. In de nu volgende periode concentreerde ROEPKE zich naast de in omvang toenemende onderwijstaak steeds meer op de studie der Indo-Maleise Lepidoptera. Tevens liet hij zijn stafleden, gastmedewerkers en promovendi speciale onderwerpen met betrekking tot de land-, tuin- of bosbouw bewerken (men zie hiervoor T.Pl.-ziekten 59, afl. 5: 162-164). ROEPKE zelf publiceerde in deze tijd naast talrijke kleine artikelen over entomologische onderwerpen zijn belangrijke werken over de Javaanse Rhopalocera en de Indo-Maleise Heterocera.

Ondanks zijn zwakke gezondheid scheen hij onvermoeibaar. Zelfs in de jaren na zijn pensionering – op 71-jarige leeftijd – verschenen van zijn hand nog 14 wetenschappelijke publikaties, terwijl bovendien nog de Nederlandse uitgave van het fraaie plaatwerk „De mooiste vlinders” (1957) door hem werd verzorgd.

ROEPKE stelde als chef en leermeester vaak hoge eisen. Trouwens hij had zelf een harde leerschool achter de rug en zichzelf nooit ontzien. Zijn uitgebreide all-round entomologische kennis, zijn grote intelligentie en zijn scherp geheugen maakten hem tot een kritische beschouwer. Zijn kritiek was vaak scherp; niet iedereen kon hem verdragen. Degenen, die zijn waardering en vriendschap mochten behouden, zijn hem daarvoor zeer dankbaar.

Zijn kundigheid en veelzijdige belangstelling blijken niet alleen uit het feit dat hij aan de Landbouwhogeschool twee professorale opdrachten heeft mogen vervullen, doch ook uit de eerbewijzen, die hem uit binnen- en buitenland ten deel vielen.

De belangrijke plaats, die hij jarenlang in de Nederlandse Planteziektenkundige Vereniging heeft ingenomen als voorzitter van de vereniging en als lid van de redactie van het Tijdschrift over Planteziekten, zomede het hem aangeboden erelidmaatschap van de Nederlandse Entomologische Vereniging en het „fellowship” van de „Royal Entomological Society of London”, bewijzen dat ROEPKE zowel in zuiver als in toegepast wetenschappelijke kringen de waardering heeft genoten, die hem met recht toekwam.

H. J. DE FLUITER